

Arbeidstidsordninger i barnehagen

Debattnotat

UTDANNINGS
FORBUNDET

www.utdanningsforbundet.no

Forord

Arbeidstidsordninger i barnehagen og forholdet mellom bundet og ubundet tid og hvilke arbeidsoppgaver som skal ligge innenfor de ulike tidspunktene har vært en diskusjon i barnehagene og i organisasjonen i mange år. I løpet av de siste 10–15 årene har det skjedd store endringer i kravet til innhold i barnehagen og i de ansattes hverdag. Det er ikke bare rammeplanen som har medført endringer, men også administrative endringer og nye ledelsesstrukturer i tillegg til organiseringen av barnegruppene og flere pedagoger i barnehagene – for å nevne noen.

Det finnes lite forskningsbasert kunnskap om praktiseringen av og erfaringer med gjeldende arbeidstidsordninger i norske barnehager. Derfor er det foretatt en undersøkelse som har resultert i rapporten "Arbeidstidsordninger i barnehagen".

Rapporten finnes på Utdanningsforbundets nettside

Udf.no > Publikasjoner > Rapporter > Arbeidstidsordninger i barnehagen

Vi håper at debattnotatet og rapporten kan bidra til videre debatt om organisering av arbeidstiden. Vi oppfordrer til diskusjon om temaet – både i den enkelte barnehage og møter i regi av Utdanningsforbundet. For videre arbeid med dette overfor myndigheter og arbeidsgivere er det viktig for organisasjonen å få tilbakemeldinger på problemstillinger som løftes fram.

Vi ber lokal- og fylkeslagene om å arrangere møtesteder for diskusjon av arbeidstiden i barnehagen. Fylkeslagene vil samle erfaringer fra diskusjonen og formidle dette til Utdanningsforbundet sentralt.

Lykke til med debatten!

Spørreundersøkelsen og rapporten

Utdanningsforbundet gjennomførte våren 2009 en spørreundersøkelse om arbeidstidsordninger i barnehagen.

Målsettingen med undersøkelsen

Undersøkelsen ser på formelle og uformelle arbeidstidsordninger og hvordan disse praktiseres, oppleves og erfares i barnehagene. Vår hensikt har vært å kartlegge og rette søkelys på hvordan avtalene som regulerer arbeidstid, fungerer for å kunne utføre et profesjonelt og kvalitativt godt arbeid og sikre gode arbeidsvilkår.

Medlemmene som har deltatt i undersøkelsen er representative for stillingsgruppene pedagogisk leder og førskolelærer i barnehage. Analysene viser at svarene og hovedutfordringene er nokså like innen de tre tariffområdene KS, Oslo kommune og PBL-A. Det er utarbeidet en rapport om funnene i undersøkelsen.

Funnene

Hovedfunn i besvarelsene

- Innføring av ny rammeplan har ført til endrede arbeidsoppgaver og økt arbeidsmengde.
- Det brukes for mye tid på dokumentasjons- og årsplanarbeid, rapportskrivning og administrative oppgaver delegert fra leder.
- Det brukes for liten tid til veiledning av medarbeidere, faglig ajourføring, arbeid direkte mot enkeltbarn og utviklingsarbeid, og det viser seg at 3 timer eller mer pr. uke brukes av tiden i institusjonen til arbeidsoppgaver utenfor barnegruppen.
- Den ubundne tiden (4t/u) er ikke organisert slik at egne og barnehagens faglige behov blir ivaretatt, denne tiden tas vanligvis ut daglig, mens noen tar den ut ukentlig, dvs. samler opp tid.
- Mange vet ikke hvem som har bestemt gjeldende praksis for å ta ut ubundet tid i egen barnehage.
- De fleste utfører arbeidsoppgavene i ubundet tid hjemme, mens noe av denne tiden brukes også i barnehagen.
- Planleggingsdagene avvikes på dagtid og brukes spesielt til dokumentasjon, årsplan- og utviklingsarbeid.

Undersøkelsen gir tydelige indikasjoner på hvilke områder det er et spesielt behov for bedring. Noen utfordringer må løses i den enkelte barnehage, mens andre forhold krever arbeid overfor myndigheter og arbeidsgivere.

Kort om bundet og ubundet tid

Normalarbeidsdagen i barnehagen er, i henhold til bestemmelser i tariff- og særavtaler, 37,5 timer pr. uke i hel stilling. Denne tiden er inndelt i bundet tid og ubundet tid. Den daglige arbeidstiden for pedagoger i barnehagen kalles bundet tid, og skal i løpet av en uke utgjøre 33,5 timer. De resterende 4 timene pr. uke er avsatt tid for den enkelte pedagog, til for- og etterarbeid, uformell foreldrekontakt, faglig ajourføring med mer, og er definert som ubundet tid. De 4 timene ubundet tid, kan pedagogen legge til det sted hun/han mener det er mest hensiktsmessig å utføre arbeidet.

VISSTE DU AT
DU HAR DISSE
RETTIGHETENE?

Til diskusjon

- tiltak for å løse utfordringene

Viktige faktorer for å fortsette å arbeide og for å styrke kvaliteten i barnehagen er tatt opp i spørsmålsstillingene som kommer nedenfor.

Økt pedagogtetthet

(Barnehagelovens norm er i dag én pedagogisk leder på 14-18 barn over tre år og 7-9 barn under tre år. Økt pedagogtetthet definerer vi her til flere pedagoger på samme antall barn innenfor lovens norm)

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet. Lov og rammeplan gir styrere og pedagoger hovedansvaret for det pedagogiske arbeidet, for veiledning av øvrige ansatte og for at alle har en felles forståelse av de mål og innholdselementer barnehagen setter for sin pedagogiske virksomhet. For å sikre et kvalitativt, likeverdig pedagogisk tilbud til alle barn og for å sikre gode arbeidsvilkår, har Utdanningsforbundet lenge arbeidet for å øke antall førskolelærere i barnehagen.

- Diskuter hvordan flere pedagoger i barnehagen barnegruppa kan være et bidrag til de ansattes mulighet til å gjøre en profesjonell jobb? På hvilken måte?
- Vil flere pedagoger i barnehagen/barnegruppa bidra til styrket kvalitet på tilbudet? Ev. hvorfor?
- Utdanningsforbundet har som mål at minst halvparten av personalet skal ha pedagogisk utdanning. Hva tenker dere om omgjøring av assistentstilling til pedagog stilling?
- Hvilke typer pedagoger eller stillinger kan man tenke seg som kvalitative nye bidragsytere?

Særavtalen i KS, SFS 2201 punkt 3.2, Hovedtariffavtalen pkt. 4.7 med PBL-A og § 2 i Særbestemmelser mellom Oslo kommune og Utdanningsforbundet, gir alle pedagoger i barnehagen rett til 4 timer ubundet tid i uken, til blant annet for- og etterarbeid og faglig ajourføring.

- Hvordan kan avtalens nåværende bestemmelser brukes nyttig og relevant når man tenker seg økt pedagogtetthet? Tenk nøye gjennom rutinene i din barnehage og mulighetene den eksisterende avtalen åpner for når det gjelder praktisering av ubundet tid.
- Forutsatt flere pedagoger i barnehagen; er det nødvendig med endringer i bestemmelsen om tid til for- og etterarbeid og faglig ajourføring? I så fall, hva slags endringer?

Stikkord:

To pedagoger – dobbel ubundet tid?
Mindre tid med barn. Mer effektiv tid?
Barnevernspedagoger i barnehagen?
Flertall pedagoger i barnehagen?
Kultur hos dere for bruken av avtalen.
Sitter fast i flat struktur?
Hva er pedagogisk lederoppgaver?
To likeverdige ledere – umulig

ER DET ØKONOMIEN SOM
STOPPER MULIGHETEN TIL Å
FØLGE AVTALEVERKET?

Mindre rapportskriving og administrative oppgaver – styrke den administrative ressursen?

I dag ser vi at arbeidsgiver og kommuner som barnehagemyndighet, pålegger barnehagene stadig mer skriftlig arbeid. Blant påleggene er kartlegging og testing av enkeltbarn. I tillegg til utarbeidelse av årsplaner, forventes det rapportering om barnehagens arbeid, så vel som planer for arbeid med enkeltbarn.

- Hva er administrative oppgaver delegert fra styrer/ daglig leder til en pedagogisk leder, og er det avsatt tilstrekkelig tid til dette?
- Rapportskriving og dokumentasjonsarbeid; Drøft hva som er viktig og nødvendig dokumentasjon. I hvilken grad får arbeidet du gjør konsekvenser, nytteverdi for det videre arbeidet i barnegruppa, med det enkelte barn og i overgangen barnehage skole?

HVA BRUKER
VI TIDEN TIL?

Stikkord:

Dokumentasjon – hvorfor og for hvem?
Barn med spesielle behov?
Økt tid til refleksjon i stedet for dokumentasjon?
Trygge styrere i forhold til bruken av avtaleverket?
Kontorarbeidsplasser i barnehagen?

Tid til veiledning av medarbeidere

For å sikre et kvalitativt godt barnehagetilbud må vi arbeide målrettet og systematisk, samt kontinuerlig vurdere og evaluere egen praksis. Dette forutsetter kompetent personale og tid til veiledning og oppfølging av assistenter og fagarbeidere. Undersøkelsen viser oss at mange førskolelærere mener de bruker for liten tid til veiledning av sine medarbeidere. Det må bety at det er ønske om mer tid til oppfølging og veiledning av øvrige ansatte.

Den ukentlige arbeidstiden i institusjonen/barnehagen er 33,5 timer.

- Diskuter hvilken form for veiledning du ønsker med dine medarbeidere?
- I hvilke fora er det ønskelig å veilede medarbeidere? I egne møter for veiledning? Når? Under arbeidets gang i barnegruppa? Er det hindringsfaktorer for å få dette til? Hvilke?
- Kan økt pedagogtetthet bidra til økt kvalitet på dette området?
- Er særavtalens bestemmelse om ukentlig arbeidstid (33,5 timer + 4 timer) et hinder, en sikkerhet eller en mulighet? Hvorfor?

HVORDAN
VILLE VI HATT
DET NÅR VI
HAR DET BRA?

Stikkord:

Det praktiske tar overhånd!
Barn med spesielle behov?
To pedagoger – færre å veilede?
Sykefravær
Bedre vikarordning!

Tid til samarbeid og til utviklingsarbeid

Rapporten beskriver at en av de viktige faktorene for å fortsette å arbeide i barnehage, er mer tid til samarbeid.

Førskolelærere ønsker mer tid til samarbeid og rutiner for dette arbeidet. Samarbeid med andre pedagoger verdsettes høyt. Tid til samarbeid, veiledning, planlegging og faglige problemstillinger er viktige for barnehagens kvalitet. Førskolelærere har et høyt ambisjonsnivå når det gjelder planlegging og utvikling av kvalitet, men tidspresset i hverdagen gjør at ambisjonene er høyere enn det det kan se ut til at vi har muligheter for å få til. Vi vil styrke det profesjonelle handlingsrommet og samarbeidet om kvaliteten i hverdagen til beste for barna.

- Når tiden ikke strekker til; hva skal førskolelærere prioritere i arbeidet med å videreutvikle kvaliteten?
- Hvor skal vi ta tiden fra?
- Hvilke muligheter har vi til å styrke det faglige samarbeidet?
- Hvordan organiseres bundet tid med henblikk på samarbeid?

Særavtalen i KS, SFS 2201 punkt 3.4, Hovedtariffavtalen pkt. 4.9 med PBL-A, har en bestemmelse som gir 37,5 timer i året (eller 5 dager i året) til planlegging og samarbeid for personalet i den enkelte barnehage. Disse dagene kan tas ut i hele eller halve dager.

- Hva benyttes planleggingsdagene etter denne bestemmelsen til?

Stikkord:

Samarbeid med hvem, om hva, for hvem?
To pedagoger – lettere samarbeid?
Fagarbeidere og ufaglærtes plass og rolle?
Tid til felles refleksjon!
Praktiske løsninger?
Faglige diskusjoner?
Utviklingsarbeid?

Tid til faglig ajourføring

Ubundet tid synes å være viktig for å sikre tid til faglige oppgaver som for- og etterarbeid og faglig ajourføring m.m. Det skjer en økende grad av forskning innenfor barnehagesektoren, og det er motiverende og nødvendig for kvaliteten i barnehagen å holde seg faglig oppdatert. Rammeplanens intensjoner og andre lovpålagte arbeidsområder krever også at pedagogene i barnehagene vedlikeholder og fornyer sine faglige kunnskaper.

- Har dere tid til å holde dere faglig à jour? Hvis ikke, mulige tiltak i barnehagen?
- Hvordan bruker dere de 4 timene ubundet tid pr. uke i deres barnehage?
- Hvem har bestemt hvordan ubundet tid skal tas hos dere?

Stikkord:

Skriftlig avtale hos dere?
Faglige kurs/skolering?
Felles ajourføring blant pedagogene?
Styrer bestemmer den ubundne tiden?
Vaktordningene

Færre barn

Førskolelærerne i arbeidstidsundersøkelsen svarer at færre barn i barnegruppen er den nest viktigste faktoren for å fortsette og arbeide i barnehagen (etter økt pedagogtetthet). Ett resultat av at alle barn nå har rett til barnehageplass, er at antallet barn har økt i barnegruppene. Ulike rapporter og undersøkelser fra Norge og resten av Norden viser en økning i gruppestørrelsene, og at dette skaper negative konsekvenser for både barn, foresatte og personalet i barnehagene.

- Diskuter hvordan færre barn kan gi økt kvalitet i barnehagen.
- Hvordan skape en hverdag med færre barn, flere pedagoger og plass til alle som ønsker barnehageplass?
- Hvordan kan vi utvikle barnehagen dit vi vil ha den?

Stikkord:

Barn med spesielle behov.
To pedagoger.
For mange personale på en barnegruppe?

Utdanningsforbundet er på
Facebook og [Twitter.com/utdanningsf](https://twitter.com/utdanningsf)

www.utdanningsforbundet.no

Hausmanns g 17, Oslo
Telefon 24 14 20 00
Telefaks 24 14 21 00
post@utdanningsforbundet.no

